

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGOS – SANTALKOS LIETUVAI
2020 M. FINANSAVIMO TEISĖTUMO**

2021 m. liepos 9 d. Nr. 3-93 (1.2)
Vilnius

Dėl tyrimo pagrindo

1. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2021 m. balandžio 10 d. posėdyje apsvarsčius Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriaus 2021 m. balandžio 7 d. pažymą Nr. 3-60(1.2) „Apie 2020 metų politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimą“, VRK 2021 m. balandžio 10 d. sprendimo Nr. Sp-110 „Dėl 2020 metų politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimo“ 3 punktu nuspręsta *pavesti Vyriausiosios rinkimų komisijos Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui atlikti tyrimą dėl KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGOS – SANTALKOS LIETUVAI 2020 metų finansavimo teisėtumo.*

2. Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo (toliau – Partijų įstatymas) 19 straipsnio 1 dalyje nustatyti politinės partijos finansavimo šaltiniai: politinės partijos nario mokesčiai, valstybės biudžeto asignavimai, lėšos, gautos iš Partijų įstatymo 17 straipsnyje nurodytos kitos jos veiklos (leidybės, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo ir disponavimo juo, politinių ir kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kitų) organizavimo), Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, paskolos politinei partijai, palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas, nuolatinio Lietuvos gyventojų savanoriškai skiriama vieno procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis, politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

3. Partijų įstatymo 19 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad *finansuoti politines partijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama.* To paties straipsnio 11 dalyje – *politinei partijai gavus lėšų iš kitų, šiame įstatyme nenumatyty, finansavimo šaltinių, kai lėšų šaltinis yra žinomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo per 5 darbo dienas nuo tokių lėšų gavimo dienos turi lėšas grąžinti jas pervedusiam asmeniui, nurodydamas atsisakymo priimti lėšas priežastis. Jeigu lėšų šaltinis per 10 darbo dienų nenustatomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo lėšas pveda į valstybės biudžetą.*

4. Partijų įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, *politinė partija registruoja nario mokesį sumokėjusius savo narius, nurodydama jų sumokėto nario mokesčio dydį. Politinės partijos nario mokesčio registracijos žurnalas kartu su politinės partijos metinių finansinių ataskaitų rinkiniu pateikiamas Vyriausiajai rinkimų komisijai.*

5. Partijų įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinės partijos narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesį, sąrašai yra vieši. Pagal to paties įstatymo 24 straipsnio 2 dalies 5 punktą – VRK sudaro sąlygas ir atsako, kad jos interneto svetainėje būtų skelbiami politinių partijų narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesį, sąrašai, juose būtų nurodytas politinės partijos nario vardas, pavardė ir sumokėta suma.*

6. Valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGA 2020 m. balandžio 6 d. pakeitė pavadinimą į KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGA – SANTALKA LIETUVAI (toliau – KSS-SL).

Dėl tyrimo aplinkybių nustatymo

7. Kaip 2021 m. balandžio 7 d. pažymoje Nr. 3-60(1.2) „Apie 2020 metų politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimą“ nurodyta, politinės partijos KSS-SL 2021 m. kovo 9 d. VRK pateiktame Aiškinamajame rašte nebuvo detalizuoti finansavimo šaltiniai, iš kurių gautas lėšas partija nurodė Politinės partijos veiklos finansavimo ataskaitos dalies „Lėšos iš finansavimo šaltinių“ eilutėje „Kita“ (20 992 Eur). 2021 m. kovo 29 d. el. paštu už partijos apskaitą atsakingo asmens paprašyta paaiškinti, kokios ir iš kokių finansavimo šaltinių gautos šios lėšos. Tą pačią dieną VRK gautame už partijos apskaitą atsakingo asmens atsakyme (reg. Nr. 1-558(7.9) nurodyta, kad 20 992 Eur sumą sudaro „*parama iš pavienių fizinių asmenų*“ – 8 074 Eur ir „*kandidatų įnašai*“ – 12 918 Eur.

Atsakyme 12 918 Eur suma detalizuota, nurodant 10 asmenų ir iš jų gautų lėšų dydį. Peržiūrėjus pateiktą partiją rėmusių asmenų sąrašą ir partijos einamosios sąskaitos išrašą, nustatyta:

7.1. visi 10 asmenų buvo partijos kandidatai 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose;

7.2. 7 fiziniai asmenys pervedė 8 840 Eur, mokėjimų paskirtyse nurodydami „*papildoma KSS-SL nario įmoka*“, 3 fiziniai asmenys pervedė 4 078 Eur, mokėjimų paskirtyse nurodydami „*rinkiminis užstatas*“.

8. Partijų įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje reglamentuojami teisėti politinių partijų finansavimo šaltiniai, o pagal to paties straipsnio 10 dalį, *finansuoti politines partijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama. Taigi finansavimas fizinių asmenų lėšomis, išskyrus partijos nario mokesčius, negalimas.*

9. Partija, 2021 m. kovo 29 d. atsakydama, kad gavo 8 074 Eur „*paramą iš pavienių fizinių asmenų*“, nenurodė jų pavardžių, taip pat nenurodė, ar asmenys yra KSS-SL nariai. 2021 m. balandžio 2 d. papildomu atsakymu (reg. Nr. 1-574(7.9) VRK pateiktas 8 073,88 Eur paramą

pervedusių 27 asmenų sąrašas. Peržiūrėjus pateiktą mokėtojų sąrašą bei partijos einamosios sąskaitos išrašą, nustatyta:

9.1. iš 27 asmenų 11 buvo partijos kandidatai 2020 m. Seimo rinkimuose;

9.2. įvardytų 27 asmenų pavedimų partijai paskirtyse nurodyta: „*Atsiliepiamas į 2020-2-10 išplatintą teisėtą kvietimą paremti ne rinkiminės kampanijos metu <...>*“, „*parama*“, „*nario parama*“, „*nario įnašas*“, „*savanoriškas mokestis*“, „*papildoma KSS-SL nario įmoka*“ ir pan.;

9.3. 2 asmenų sumokėtos sumos po 12 Eur (iš viso 24 Eur) buvo gražintos mokėtojams tais pačiais 2020 m., taigi iš likusių 25 fizinių asmenų gautos ir jiems negražintos lėšos sudaro 8 049,88 Eur.

10. Pagal Partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalį, *politinės partijos narys per metus politinei partijai gali sumokėti nario mokesį, neviršijantį 20 paskelbto praėjusių kalendorinių metų ketvirto ketvirčio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžių. Bendra politinės partijos nario mokesčio politinei partijai suma per metus negali viršyti 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų metinių pajamų. Jeigu bendra politinės partijos nario mokesčių politinei partijai suma per metus viršija 360 eurų, politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas. Prieš priimdamas politinės partijos nario mokesį, kurio suma per metus viršija 360 eurų, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje patikrina, ar politinės partijos nario mokestis atitinka šio įstatymo reikalavimus dėl jo dydžio. Priimamas tik šio įstatymo reikalavimus atitinkantis nario mokestis. Šio įstatymo reikalavimų neatitinkantis nario mokestis laikomas neleistinu politinės partijos finansavimo šaltiniu.*

11. Pagal VRK 2014 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. Sp-107 patvirtinto Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo 28 punktą, *nario mokestis laikomas užregistruotu, žurnale užpildžius visas privalomas skiltis (laukus) ir nurodžius, kad mokestis priimtas (nepriimtas). Žurnale neužregistravus nario mokesčio priimtu, jo naudoti negalima.*

12. Taigi KSS-SL 2020 m. vasario 10 d. – spalio 2 d. į einamąją banko sąskaitą iš skirtingų 32 fizinių asmenų gavo ir priėmė 12 918 Eur (žr. pažymos 7 punktą) ir 8 049,88 Eur (žr. pažymos 9.3 papunktį), iš viso 20 967,88 Eur lėšų, kurios nebuvo įtrauktos į narių mokesčių registracijos žurnalą.

13. VRK 2021 m. balandžio 14 d. dėl informacijos pateikimo raštu (reg. Nr. 2-378(7.9) kreipėsi į partiją. 2021 m. balandžio 20 d. VRK gautas (reg. Nr. 1-669(7.9) už partijos apskaitą atsakingo asmens atsakymas su priedais.

13.1. Į klausimą, kuo remiantis iš 7.2 papunktyje nurodytų 7 fizinių asmenų¹ gauta 8 840 Eur suma buvo įvardyta „*kandidatų įnašai*“, nurodoma, kad nors mokėjimo paskirtyse buvo nurodyta „*papildoma KSS-SL nario įmoka*“, už partijos apskaitą atsakingas asmuo dalį gautų lėšų

¹ Čia ir toliau asmenų vardai ir pavardės neviešinami dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų.

įvardijo „kandidatų įnašais“, žinodamas mokėtojus buvus kandidatais 2020 m. Seimo rinkimuose ir vadovaudamasis KSS-SL prezidiumo 2020 m. gegužės 27 d. posėdžio protokolo išrašu (pridėta kopija).

13.1.1. Pateiktą KSS-SL prezidiumo posėdžio protokolo išrašą „Finansavimo šaltiniai ir rinkiminės kampanijos išlaidos“ sudaro trys dalys:

13.1.1.1. „Partijos veiklos finansavimo šaltiniai (pagal KSS-SL įstatus, patvirtintus 2020-01-18)“. Šioje dalyje nurodyti 5 finansavimo šaltiniai, iš jų 2 susiję su tiesioginėmis narių įmokomis:

„– partijos nario mokestis – 4 eurai per metus;

– savanoriškos partijos narių įmokos (reali galimybė gauti pinigus iš partijos narių, kurie yra deklaravę savo turtą ir gautas pajamas už 2019 metus) <..>“;

13.1.1.2. „Rinkiminės kampanijos finansavimo šaltiniai“;

13.1.1.3. „Rinkiminės kampanijos išlaidos“.

13.2. Į klausimą, kokių pagrindu buvo priimtos lėšos iš fizinių asmenų, iš viso 20 967,88 Eur, ir kieno sprendimu šios lėšos nebuvo apskaitytos narių mokesčių registracijos žurnale, nurodoma, kad „lėšos iš fizinių asmenų, iš viso 20 967,88 Eur, buvo traktuojamos kaip KSS-SL partijos narių papildomos įmokos pagal KSS-SL įstatų 42.4 punkte numatytą galimybę nariams papildomai aukoti lėšas“. Gautų lėšų registravimas partijos narių mokesčių registracijos žurnale „niekada nebuvo svarstomas ir jokio sprendimo nebuvo priimta, todėl šią klaidą ištaisysime artimiausiu metu“. Kartu su atsakymu pateikta 2020 m. sausio 18 d. patvirtintų KSS-SL įstatų ištrauka – IX skyrius „KSS-SL lėšų šaltiniai“, kurio 42 punkto „KSS-SL lėšas sudaro“ 42.1–42.8 papunkčiuose nustatyta:

42.1. nario mokestis – 4 eurai per metus;

42.2. nario mokesčio gali nemokėti besimokantys, neįgalūs ir pensininkai, neturintys pajamų iš darbo santykių ir apie tai informavę skyriaus pirmininką;

42.3. gaunamas 0,6 proc. nuo gyventojų sumokamo pajamų mokesčio;

42.4. narių aukos;

42.5. palūkanos iš bankuose laikomų indėlių;

42.6. iš leidybos gautos lėšos;

42.7. valstybės biudžeto dotacijos;

42.8 kitos teisėtai gautos lėšos.

13.2.1. Pažymėtina, kad KSS-SL įstatų (patvirtinti 2020 m. sausio 18 d. KSS neeiliniame suvažiavime) 42.4 papunktyje nurodoma ne „narių aukos“, kaip 2021 m. balandžio 20 d. VRK pateiktame įstatų išraše, o „politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti“. Šis įstatų papunktis atitinka Partijų įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 7 punktą.

13.2.2. Politinių kampanijų finansavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas (toliau – Kampanijų finansavimo įstatymas), kurio:

13.2.2.1. 2 straipsnio 14 dalyje politinės kampanijos sąskaita apibrėžiama kaip *savarankiško politinės kampanijos dalyvio sąskaita, kurioje laikomos ir kaupiamos tik politinei kampanijai skiriamos lėšos ir iš kurios apmokamos politinės kampanijos išlaidos.*

13.2.2.2. 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *politinės partijos lėšas politinei kampanijai finansuoti privalo laikyti politinės kampanijos sąskaitoje.*

13.2.3. Sistemškai aiškinant Politinių partijų įstatymo ir Kampanijų finansavimo įstatymo nuostatas, partija turi teisę gauti fizinių asmenų aukas, tačiau tik į politinės partijos politinės kampanijos sąskaitą. Politinės kampanijos laikotarpiu ne į politinės kampanijos sąskaitą ir ne politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos finansavimas fizinių asmenų lėšomis, išskyrus partijos narių mokesčius, negalimas.

13.3. Iš 32 partijos nurodytų asmenų VRK 6 nepavyko nustatyti (5 mokėjimai po 12 Eur ir vienas – 10 Eur), todėl buvo paprašyta pateikti jų asmens kodus, kad būtų galima nustatyti, ar jie buvo partijos nariai, tai yra turėjo teisę mokėti nario mokesį. KSS-SL atsakyme nurodytas tik vieno asmens kodas (10 Eur mokėjimas), pažymint, kad kitų asmenų asmens kodų galimybės pateikti nėra.

14. Partijų įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė partija privalo kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 1 dienos ir ne vėliau kaip iki spalio 1 dienos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pateikti Teisingumo ministerijai savo politinės partijos narių sąrašą.* VRK 2021 m. balandžio 26 d. raštu (reg. Nr. 2-413(7.9)) kreipėsi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, pateikdama 32 asmenų, iš kurių KSS-SL gavo narių mokesčių žurnale neregistruotas lėšas, sąrašą ir prašydama nurodyti, ar KSS-SL finansavę fiziniai asmenys mokėjimo metu buvo jos nariai.

14.1. 2021 m. balandžio 28 d. VRK gautas (reg. Nr. 1-722(7.9) Teisingumo ministerijos atsakymas Nr. (1.16E) 7R-2366, kuriame nurodyta, kad iš 32 asmenų 13 nurodytomis lėšų mokėjimo dienomis Teisingumo ministerijai nebuvo žinomi kaip KSS-SL nariai (bendra 13 asmenų sumokėta suma 1 511,88 Eur).

15. 2021 m. gegužės 5 d. el. paštu buvo kreiptasi į už KSS-SL apskaitą atsakingą asmenį dėl 13 asmenų narystės partijoje lėšų mokėjimo datomis patvirtinimo: įvertinant galimybę, kad mokėjimo metu asmuo *de facto* jau galėjo būti nariu, tik dar nebuvo *de jure* įtrauktas į Teisingumo ministerijai teikiamą politinės partijos narių sąrašą, paprašyta nurodyti, ar nurodyti asmenys yra buvę partijos nariai, jeigu taip, tiksliai jų priėmimo į partiją ir išstojimo iš partijos datas bei pateikti asmens priėmimą patvirtinančių dokumentų (sprendimų, kita) kopijas.

15.1. 2021 m. gegužės 7 d. VRK gautas (reg. Nr. 1-770(7.9) už KSS-SL apskaitą atsakingo asmens atsakymas su priedais. Iš 13 asmenų 7 asmenys (sumokėta suma 71,88 Eur) nurodyti kaip

mokėjimo metu nebuvo partijos nariai. Dėl kitų 5 asmenų narystės partijoje atsiųstos prašymų priimti į KSS-SL narius kopijos, dėl 1 asmens (mokėta suma 12 Eur) informacija nepateikta.

15.2. Paprašius patikslinti informaciją, 2021 m. gegužės 14 d. KSS-SL atsakyme (reg. Nr. 1-810(7.9)) nurodyta, kad minėtas vienas asmuo nėra KSS-SL narys (mokėta suma 12 Eur), taigi iš 13 asmenų (sumokėta suma 1 511,88 Eur) 8 asmenys (sumokėta suma 83,88 Eur) nėra ir niekada nebuvo partijos nariai. Kartu su atsakymu pridėti papildomi kitų 5 asmenų narystę partijoje lėšų (sumokėta suma 1 428 Eur) mokėjimo metu pagrindžiantys dokumentai, taip pat pateikta 2020 m. sausio 18 d. patvirtintų partijos įstatų kopija.

16. Atliekant tyrimą dėl KSS-SL 2020 m. finansavimo teisėtumo, pastebėta, kad yra neatitikimų tarp 2021 m. kovo 4 d. patvirtinto 2020 m. KSS-SL narių mokesčių registracijos žurnalo duomenų ir iš KSS-SL gauto (reg. Nr. 1-952(7.9)) 2020 m. partijos banko sąskaitos išrašo duomenų. 2021 m. gegužės 19 d. kreiptasi į KSS-SL dėl nustatytų neatitikimų bei informacijos pateikimo. 2021 m. gegužės 31 d. (reg. Nr. 1-874(7.9)), birželio 1 d. (reg. Nr. 1-879(7.9)), birželio 7 d. (reg. Nr. 1-896(7.9)), birželio 11 d. (reg. Nr. 1-926(7.9)), birželio 28 d. (reg. Nr. 1-981(7.9)) VRK gauti KSS-SL paaiškinimai ir pagrindžiantys dokumentai (partijos narių sąrašai, narių mokesčių grynaisiais pinigais registracijos lapai su parašais ir t. t.).

16.1. KSS-SL, pažeisdama Partijų įstatymo 19 straipsnio 11 dalį, 2021 m. vasario 23 d. pavėluotai (216 darbo dienų vėliau) 1 mokėtoju grąžino 2020 m. balandžio 8 d. gautas nepriimtinas lėšas (4 Eur) ir pervedė į valstybės biudžetą 2 mokėtojų sumokėtas sumas (1 atveju – 2020 m. balandžio 14 d. gautus 4 Eur vėluota pervesti 208 darbo dienas, kitu atveju – birželio 4 d. gautus 12 Eur – 172 darbo dienas).

16.2. Iš 191 grynaisiais pinigais mokėto nario mokesčio mokėjimo atvejo tik 2 atvejai VRK informacinėje sistemoje buvo registruoti tinkamai, nurodant gavimo būdą grynaisiais, visi kiti nurodyti gauti pavedimu. Sumų grynaisiais, viršijančių 0,3 šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydį, kaip tai yra apribota Partijų įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje, nenustatyta.

16.3. Narių mokesčių registracijos žurnale nepagrįstai užregistruota ir klaidingai nurodyta iš 15 asmenų gavus ir priėmus lėšas, kurių faktiškai nebuvo gauta, suma, iš viso 64 Eur (įrašų ID numeriai VRK informacinėje sistemoje: 404180, 404173, 403751, 403768, 404084, 404069, 404574, 403779, 403733, 403823, 404131, 404105, 404133, 404134, 404139, 404072). Klaidingai sukurti įrašai narių mokesčių registracijos žurnale yra naikintini.

16.4. Narių mokesčių registracijos žurnalo eilutėje (ID Nr. 403873) klaidingai nurodyta 2020 m. kovo 11 d., turi būti – 2020 m. balandžio 11 d.

17. Tyrimo metu nustatyta:

17.1. Iš KSS-SL Politinės partijos veiklos finansavimo ataskaitos dalies „Lėšos iš finansavimo šaltinių“ eilutėje „Kita“ nurodytų gautų lėšų iš fizinių asmenų (20 992 Eur):

17.1.1. 24 Eur (vienas jų (12 Eur) mokėjimo paskirtyje nurodė „Nario mokestis“) buvo grąžinti juos mokėjusiems asmenims;

17.1.2. 20 967,88 Eur suma buvo priimta (0,12 Eur skirtumas susidaro dėl apvalinimo).

17.2. Priimtą 20 967,88 Eur sumą sudaro:

17.2.1. 83,88 Eur sumokėjo 8 asmenys, kurie lėšų mokėjimo KSS-SL metu nebuvo jos nariai, bet Partijų įstatymo reikalavimų neatitinkančių lėšų partija negrąžino jas pervedusiems asmenims ar jų nepervedė į valstybės biudžetą, kaip tai yra nustatyta Partijų įstatymo 19 straipsnio 11 dalyje;

17.2.2. 20 884 Eur sumokėjo 24 KSS-SL nariai. Jų sumokėtos lėšos gali būti laikomos partijai sumokėtais nario mokesčiais. Tačiau partija turėjo juos registruoti partijos narių mokesčių registracijos žurnale, kaip tai yra nustatyta Partijų įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje, ir dalį jų patikrinti pagal Partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalį, ar politinės partijos narių mokesčiai atitinka šio Partijų įstatymo reikalavimus (neviršija juos sumokėjusių asmenų deklaruotų pajamų nustatytos dalies).

17.2.2.1. 292 Eur sumokėjo 11 partijos narių (nuo 10 iki 150 Eur), 2020 m. neviršydami 360 Eur sumos, kurią sumokėjus pagal Partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalį atsiranda prievolė deklaruoti turtą ir pajamas;

17.2.2.2. 20 592 Eur sumokėjo 13 narių (2020 m. atskirų asmenų sumokėtos sumos sudaro nuo 680 Eur iki 3 494 Eur), tai yra kalendoriniais metais partijai jie sumokėjo didesnes kaip 360 Eur sumas, taigi šie asmenys privalėjo deklaruoti turtą ir pajamas.

17.3. Narių mokesčių registracijos žurnale buvo registruotas ir priimtas 4 Eur mokestis, 2020 m. gegužės 8 d. gautas per UAB „Perlo paslaugos“ (paskirtyje nurodyta „Nario mokestis“ ir mokėtojo vardas, pavardė) iš asmens, kurio, kaip mokėtojo, tapatybę patvirtinančių dokumentų ar kitų įrodymų VRK pateikta nebuvo, todėl nežinant tikrojo mokėtojo mokestis nepriimtinas.

17.4. Be 17.2.2 papunktyje nurodytos sumos, narių mokesčių registracijos žurnale ir 2020 m. finansinių ataskaitų rinkinyje nebuvo registruotos ir nurodytos gautos lėšos (iš viso 52 Eur):

17.4.1. 16 Eur gauta iš 4 partijos narių (po 4 Eur iš kiekvieno);

17.4.2. 12 Eur, gauti iš 3 asmenų (po 4 Eur, paskirtyse nurodyta „Nario mokestis“), kurie, partijos teigimu, nėra ir nebuvo partijos nariai. Gautos lėšos mokėtojams negrąžintos ir nepervestos į valstybės biudžetą;

17.4.3. 24 Eur (abiejų pavedimų paskirtyse nurodyta „Nario mokestis“), gauti iš 1 asmens ir jam gražinti. Iš šios sumos 12 Eur buvo nurodyti Politinės partijos veiklos finansavimo ataskaitos dalies „Lėšos iš finansavimo šaltinių“ eilutėje „Kita“, likę 12 Eur nebuvo niekur nurodyti.

18. Neįtraukus į narių mokesčių registracijos žurnalą 13 partijos narių mokesčių (bendra suma 20 592 Eur), per kalendorinius metus viršijusių 360 Eur (žr. pažymos 17.2.2.2 papunktį):

18.1. šios lėšos nepatikrintos bei neįsitikinta, kad šie nariai buvo deklaravę turtą ir pajamas bei ar atskirų asmenų sumos neviršija 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų arba užpraėjusių kalendorinių metų metinių pajamų, kaip tai yra nurodyta Partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje;

18.2. asmenys nebuvo paviešinti, kaip to reikalauja Partijų įstatymo 26 straipsnio 1 dalis;

18.3. visi 13 asmenų, daugiau negu 360 Eur 2020 metais sumokėjusių asmenų, buvo kandidatai 2020 m. Seimo rinkimuose. Kandidatai kartu su pareiškimais dokumentais VRK teikia gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų pagrindinių duomenų išrašus. Patikrinus viešai skelbiamus 2020 m. Seimo rinkimų kandidatų gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų duomenis, nustatyta, kad 5 partijos narių pervestos ir į narių mokesčių registracijos žurnalą neįtrauktos lėšos (nuo 680 iki 1 759 Eur) 6 618 Eur galimai viršijo 10 procentų deklaruotų 2019 metų pajamų.

19. Apibendrinant surinktą medžiagą:

19.1. KSS-SL narių mokesčių registracijos žurnale, pažeidžiant Partijų įstatymo 19 straipsnio 6 dalį, nebuvo registruotos iš 32 asmenų gautos lėšos, iš viso 20 936 Eur:

19.1.1. 20 900 Eur (17.2.2 papunktyje 20 884 Eur ir 17.4.1 papunktyje 16 Eur) gautos ir priimtos lėšos iš 28 partijos narių;

19.1.2. 24 Eur gauta iš 1 asmens ir jam gražinta 2020 m. (žr. pažymos 17.4.3 papunktį);

19.1.3. 12 Eur iš 3 asmenų, kurie, anot partijos, nėra ir nebuvo partijos nariai.

19.2. KSS-SL narių mokesčių registracijos žurnale buvo registruotas ir priimtas 4 Eur mokestis, 2020 m. gegužės 8 d. gautas per UAB „Perlo paslaugos“ iš asmens, kurio, kaip mokėtojo, tapatybę patvirtinančių dokumentų ar kitų įrodymų VRK pateikta nebuvo, mokestis nepriimtinas.

19.3. KSS-SL priėmė iš viso 99,88 Eur (žr. pažymos 17.2.1, 17.3, 17.4.2 papunkčius) lėšų iš neleistinų šaltinių, pažeisdama Partijų įstatymo 19 straipsnio 10 dalį.

19.3.1. Partijų įstatymo 19 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad jeigu politinė partija priima ir panaudoja lėšas iš *neleistinų politinės partijos finansavimo šaltinių, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja politinę partiją tokio pat dydžio sumą, kurią politinė partija priėmė ar panaudojo iš neleistinų politinės partijos finansavimo šaltinių, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkštaus šio įstatymo pažeidimo politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai. Ši suma laikytina politinės partijos finansavimu iš neleistinų šaltinių ir pagal Partijų įstatymo 19 straipsnio 12 dalį per 20 darbo dienų po VRK sprendimo priėmimo turėtų būti pervesta į valstybės biudžetą.*

20. KSS-SL įstatų 42.1 papunktyje nustatyta, kad KSS-SL nario mokestis yra „4 Eur per metus“. KSS-SL 2020 m. narių mokesčių registracijos žurnale registruoti 238 partijos narių sumokėti nario mokesčiai sudaro 1 116 Eur sumą. Dauguma mokėjimų yra po 4 Eur (258 mokėjimai, iš viso 1 032 Eur). Taip pat 4 nario mokesčio mokėjimai po 12 Eur (48 Eur), 2 mokėjimai po 10 Eur (20 Eur), 2 mokėjimai po 8 Eur (16 Eur).

21. Tyrimo metu nustatyta, kad iš 28 partijos narių gautos ir priimtos lėšos 20 900 Eur (nuo 10 iki 1 500 Eur) nebuvo registruotos narių mokesčių registracijos žurnale. Ši suma 18,7 karto yra didesnė už registruotą sumą narių mokesčių registracijos žurnale (1 116 Eur).

22. Išanalizavus KSS-SL einamosios banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad 2020 m. liepos 10 d. ir liepos 31 d. partija 2020 m. Seimo rinkimų užstatui sumokėti panaudojo iš viso 14 944,60 Eur lėšų ir 2020 m. rugsėjo 7 d., spalio 2, 16, 25 d. ir lapkričio 3 d. pervedė iš viso 6 391,24 Eur į politinės kampanijos sąskaitą. Iš jų 180,05 Eur 2020 m. spalio 31 d. buvo grąžinta partijai kaip nepanaudotas likutis.

23. Kampanijų finansavimo įstatyme numatyti specialūs reikalavimai fizinių asmenų aukoms ir kandidatų lėšoms (kiek galima aukoti, patikrinimo priemonės, registravimo ir viešinimo terminai). Taigi fiziniams asmenims pervedus lėšų į partijos einamąją sąskaitą, o vėliau partijai šias lėšas pervedus į partijos politinės kampanijos sąskaitą, neatskleisti tikrieji politinės kampanijos finansavimo šaltiniai, be to, galėjo būti išvengta dalies ribojimų.

24. Pagal Partijų įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 1 punktą, *šurkščiais šio įstatymo pažeidimais laikoma žinomai klaidingų duomenų pateikimas politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinyje*. KSS-SL 2020 m. narių mokesčių žurnale neregistravus 20 900 Eur gautų ir priimtų partijos narių įmokų, tačiau nurodžius Politinės partijos veiklos finansavimo ataskaitos dalies „Lėšos iš finansavimo šaltinių“ eilutėje „Kita“, buvo klaidingai atspindėti partijos finansinės apskaitos duomenys. Siūlytina nelaikyti šurkščiu Partijų įstatymo pažeidimu.

25. Partijų įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad *šurkščiais šio įstatymo pažeidimais laikoma politinės partijos finansavimas lėšomis iš neleistinų politinės partijos finansavimo šaltinių*. KSS-SL finansuota 99,88 Eur suma iš neleistinų finansavimo šaltinių. Atsižvelgiant į nedidelę sumą, siūloma šio pažeidimu nelaikyti šurkščiu Partijų įstatymo pažeidimu.

26. Pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 544 straipsnio 1 dalį, *aukų politinei partijai apskaitos tvarkos pažeidimas užtraukia baudą už politinės partijos apskaitą atsakingam asmeniui ar politinės partijos pirmininkui nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų*. Pagal to paties straipsnio 3 dalį, *politinės partijos finansavimas neturint tam teisės užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų šešiasdešimt eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo keturių šimtų aštuoniasdešimt iki trijų tūkstančių eurų*.

27. Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 5 punkte nustatyta, kad administracinių nusižengimų *teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar jo įgaliotas šios komisijos narys – dėl šio kodekso 544 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų*.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti iš KSS-SL narių (28 asmenų) gautą, narių mokesčių registracijos žurnale neregistruotą, 20 900 Eur sumą partijos narių mokesčiais.

2. Pripažinti 99,88 Eur sumą, gautą ir priimtą iš 12 fizinių asmenų, kurie nebuvo partijos nariai, neleistinu KSS-SL finansavimo šaltiniu.

3. Pripažinti, kad politinė partija KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGA – SANTALKA LIETUVAI pažeidė Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio:

3.1. 1 ir 10 dalis, priėmusi lėšas (99,88 euro) iš neleistinų finansavimo šaltinių (fizinių asmenų, kurie nebuvo politinės partijos nariai);

3.2. 4 dalį, prieš priimdama didesnius kaip 360 eurų mokesčius (iš viso 20 592 eurus), nepatikrinusi, ar mokesčiai atitinka Politinių partijų įstatymo reikalavimus dėl jų dydžio, tai yra ar bendra politinės partijos nario mokesčio politinei partijai suma per kalendorinius metus neviršija 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų metinių pajamų;

3.3. 6 dalį, neregistravusi gautų lėšų (21 019,88 euro) ir dalies jų grąžinimo (24 eurų) politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnale;

3.4. 11 dalį, pavėluotai grąžinusi (per 216 darbo dienų) ir pervedusi į valstybės biudžetą (per 172–208 darbo dienas) gautas nepriimtinas lėšas (iš viso 20 eurų).

4. Įpareigoti politinę partiją KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGĄ – SANTALKĄ LIETUVAI šio sprendimo 3.1 papunktyje nurodytą sumą (99,88 euro), gautą iš neleistinų finansavimo šaltinių, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą.

5. Rekomenduoti:

5.1. politinei partijai informuoti savo narius dėl tikslios lėšų mokėjimo politinei partijai paskirties įvardijimo, kad būtų išvengta dviprasmiško vertinimo apskaitant politinės partijos narių mokesčius;

5.2. politinės partijos pirmininkui imtis tinkamų ir veiksmingų kontrolės priemonių, kad politinės partijos gautų lėšų priimtumas būtų nustatytas per 5 darbo dienas, siekiant nepažeisti nepriimtino mokesčio grąžinimo mokėtojui ar pervedimo į valstybės biudžetą, nesant mokėjo duomenų, terminų ir siekiant išvengti galimo politinės partijos gautų neteisėtų lėšų panaudojimo;

5.3. už politinės partijos apskaitą atsakingam ir kitiems politinės partijos įgaliotiems asmenims korektiškai atvaizduoti mokesčių informaciją politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnale, nurodant grynaisiais pinigais ar pavedimu buvo gauti mokesčiai, taip pat nurodant mokesčių gavimo datą.

6. Pavesti VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui patikslinti KSS-SL narių mokesčių registracijos žurnalą VRK informacinėje sistemoje:

6.1. užregistruoti gautas lėšas (21 019,88 Eur), dalies jų grąžinimą (24 Eur) ir patikrinti 20 592 Eur priimtinumą pagal Partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalį;

6.2. panaikinti KSS-SL 2020 m. narių mokesčių registracijos žurnale registruotus įrašus (ID numeriai: 404180, 404173, 403751, 403768, 404084, 404069, 404574, 403779, 403733, 403823, 404131, 404105, 404133, 404134, 404139, 404072), kadangi dalis nario mokesčio įmokų registruota du kartus arba iš viso jų nebuvo gauta.

7. Spręsti dėl galimo šiurkštaus Politinių partijų įstatymo pažeidimo ir administracinės atsakomybės taikymo už politinės partijos finansavimo tvarkos pažeidimus atlikus patikrinimą pagal 6.1 siūlymo papunktį.

Vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Laima Lazauskienė

Vyriausiasis specialistas

Vytautas Vilys